

This project is co-funded by
the European Union

Център за продължаващо обучение към ЮФ на СУ
Проект „ХЪБ – Как да прилагаме Хартата на основните права на ЕС на Балканите”,

HUB: How to apply the Union's Charter of fundamental rights on Balkans

(JUST-AG-2016-04, Action grants to support European judicial training, Project № 763880),

осъществяван от Центъра за продължаващо обучение при ЮФ на СУ,

в партньорство с European public law organization (EPLÖ), Гърция, и Юридическия факултет на Букурещкия университет, Румъния

www.eu-hub.eu

ANALIZA DREPTURILOR PREVÄZUTE ÎN CARTÄ - ARTICOLUL 8 ŞI ARTICOLUL 18

THE RIGHTS PROVIDED BY THE CHARTER – ANALYSIS,

ARTICLE 8 AND ARTICLE 18

By Elena Lazăr

DREPTUL LA PROTECŢIA DATELOR PERSONALE

Anul 2018 a reprezentat un an crucial în ceea ce priveşte dreptul protejat în temeiul articolului 8 din Cartă: noua legislaţie privind protecţia datelor consolidează protecţia dreptului persoanei la protecţia datelor cu caracter personal, reflectând natura protecţiei datelor ca drept fundamental pentru UE şi garantează fluxul liber de date cu caracter personal în UE. Noua legislaţie, care include Regulamentul general privind protecţia datelor – GDPR¹ şi Directiva privind protecţia persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autorităţile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmării penale a infracţiunilor sau al executării pedepselor şi privind libera circulaţie a acestor date².

Mai mult, Regulamentul privind protecţia persoanelor fizice în ceea ce priveşte prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituţiile, organele, oficiile şi agenţiile Uniunii şi privind libera circulaţie a acestor date³ a fost adoptat la 23 octombrie şi a devenit

---

¹ Regulamentul nr. 679/2016 privind protecţia persoanelor fizice în ceea ce priveşte prelucrarea datelor cu caracter personal şi privind libera circulaţie a acestor date şi de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecţia datelor)

² Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European şi a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecţia persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autorităţile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmării penale a infracţiunilor sau al executării pedepselor şi privind libera circulaţie a acestor date şi de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului

³ Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European şi al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecţia persoanelor fizice în ceea ce priveşte prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituţiile,

aplicabilă la 11 decembrie 2018⁴. La 1 martie 2018, Comisia Europeană a publicat o recomandare privind măsurile de combatere eficientă a conținutului ilegal online⁵, propunând ulterior și un Regulament privind prevenirea diseminării conținutului terorist online⁶. Acesta stabilește un cadru legal armonizat care clarifică responsabilitățile respective ale statelor membre și furnizorii de servicii de găzduire în detectarea și eliminarea conținutului terorist online.

Apreciem că acest drept se dovedește a fi unul foarte actual, mai ales în contextul actual al digitalizării și utilizării masive a mediului online, mediu propice pentru încălcări ale acestui drept. Astfel, cele mai frecvente cazuri de încălcare a protecției datelor, vizează activitățile desfășurate în mediul online. Acestea includ platformele sociale, e-commerce, scurgerea de date cu caracter personal, spargerea conturilor de e-mail și a bazelor de date, furtul identității, încălcarea securității și utilizarea necorespunzătoare a datelor cu caracter personal de către societățile de internet globale⁷.

În ceea ce privește articolul 8 al Cartei, Protecția datelor cu caracter personal, acesta s-a bazat pe articolul 286 din Tratatul de instituire a Comunității Europene și a Directivei 95/46 / CE a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și la libera circulație a acestora date (JO L 281, 23.11.1995, p. 31), precum și articolul 8 din Convenția Europeană a drepturilor Omului. Articolul 286 din Tratatul CE este acum înlocuit de articolul 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și de articolul 39 din Tratatul privind Uniunea Europeană, iar Directiva 95/46 / CE fost înlocuită de Regulamentul nr. 679 din 27 aprilie 2016⁸ privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date. Regulamentul face trimitere directă în considerentul nr. 1 al preambulului său la articolul 8 al Cartei drepturilor fundamentale, stipulând astfel:

(1) Protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal este un drept fundamental. Articolul 8 alineatul (1) din Carta drepturilor

---

organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE (Text cu relevanță pentru SEE.)

⁴ 2018 Report on the application of the EU Charter of Fundamental Rights, Luxembourg Publication Office, pp. 48-50.

⁵ <https://egovernare.blogspot.com/2018/03/ue-masurile-pentru-combaterea-eficienta.html>, [accessed 10 October 2019]

⁶ Rezoluția legislativă a Parlamentului European din 17 aprilie 2019 referitoare la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist (COM(2018)0640 – C8-0405/2018 – 2018/0331(COD))

⁷ 2018 Report on the application of the EU Charter of Fundamental Rights, Luxembourg Publication Office, pp. 48-50

⁸ Regulamentul nr. 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

fundamentale a Uniunii Europene ("carta") și articolul 16 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevăd dreptul oricărei persoane la protecția datelor cu caracter personal care o privesc.

În timp ce articolul 8 al Cartei garantează în mod direct dreptul la protecția datelor cu caracter personal, articolul 8 al Convenției europene a drepturilor omului oferă o protecție indirectă, prin rigoșeu.

Articolul 8 al Cartei

Protecția datelor cu caracter personal

(1) Orice persoană are dreptul la protecția datelor cu caracter personal care o privesc.

(2) Asemenea date trebuie tratate în mod corect, în scopurile precizate și pe baza consimțământului persoanei interesate sau în temeiul unui alt motiv legitim prevăzut de lege. Orice persoană are dreptul de acces la datele colectate care o privesc, precum și dreptul de a obține rectificarea acestora.

(3) Respectarea acestor norme se supune controlului unei autorități independente.

Articolul 8 al Convenției europene a drepturilor omului⁹

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.

Putem astfel observa din analiza 2 articole că atât titlul cât și corpul diferă. În timp ce articolul 8 al Cartei vizează în mod direct protecția datelor cu caracter personal, ca un drept separat, articolul 8 al Convenției face vorbire despre dreptul la respectarea vieții private și de familie (Carta a ales să trateze acest drept separat la articolul 9¹⁰), datele personale fiind protejate la nivel jurisprudențial.

---

⁹ Council of Europe, *European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, as amended by Protocols Nos. 11 and 14*, 4 November 1950, ETS 5, available at: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3b04.html> [accessed 22 October 2019]

¹⁰ Manual de legislație europeană privind protecția datelor, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2014

Principiile și normele referitoare la protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor lor cu caracter personal ar trebui, indiferent de cetățenia sau de locul de reședință al persoanelor fizice, să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale acestora, în special dreptul la integritatea acestor date, dreptul la demnitate, la viață privată, etc.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor a examinat numeroase situații în care au apărut aspecte legate de protecția datelor personale, în special situații cu privire la interceptarea comunicărilor, diferite forme de supraveghere/monitorizare și protecția împotriva stocării și procesării datelor cu caracter personal de către autoritățile publice sau angajatori. Facem aici referire la celebra cauză *Bărbulescu*¹¹, unde CuEDO a decis că monitorizarea convorbirilor angajaților poate reprezenta o ingerință în anumite circumstanțe, apreciind că *autoritățile naționale nu au protejat în mod corespunzător dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private și a corespondenței sale și că, prin urmare, nu au asigurat un echilibru just între interesele aflate în joc*¹².

Instanța europeană a clarificat faptul că articolul 8 din Convenție nu numai că obligă statele să nu întreprindă vreo acțiune care ar putea încălca dreptul prevăzut la acest articol (obligație negativă), ci prevede că acestora le incumbă în anumite împrejurări, obligațiile pozitive de a asigura în mod efectiv respectarea vieții private și de familie.

Carta nu numai că asigură respectarea vieții private și familiale (articolul 7), dar stabilește și dreptul la protecția datelor în mod distinct (articolul 8), spre deosebire de Convenție, ridicând în mod explicit nivelul acestei protecții la acela de drept fundamental în temeiul legislației europene. Instituțiile și statele membre UE trebuie astfel să respecte și să garanteze acest drept, inclusiv la momentul punerii în aplicare a legislației Uniunii (articolul 51 din Cartă) Prin urmare, Carta nu numai că menționează explicit dreptul la protecția datelor personale în corpul articolului 8 alineatul (1), dar face referire și la principiile-cheie privind protecția datelor la articolul 8 alineatul (2) în conformitate cu standardele impuse de noul Regulament¹³. În cele din urmă, articolul 8 alineatul (3) din Cartă garantează că o autoritate independentă va controla respectarea acestor principii.

---

¹¹ CuEDO, *Bărbulescu c. României*, nr. [61496/08](#), 5 septembrie 2017

¹² Ibidem, par. 141

¹³ Regulamentul nr. 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

JURISPRUDENTĂ

În Hotărârea Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein- C-210/16, Curtea a prevăzut interpretarea definiției de „controlor comun” în temeiul Directivei 95/46 privind protecția datelor (aplicabilă la momentul conduitei contestate). În cazul în cauză, o instituție academică deținea și controla o pagină de fani pe Facebook. Curtea a amintit mai întâi că Facebook nu a negat nici rolul său de „controlor” în sensul legislației privind protecția datelor, nici responsabilitatea sa pentru prelucrarea datelor cu caracter personal. În același timp, a decis că administratorul paginii de fani, respectiv instituția academică în cauză, reprezenta la rândul său un „controlor” și trebuie astfel să își asume responsabilitatea pentru protecția datelor cu caracter personal, deoarece a luat parte la determinarea scopurilor și a mijloacelor de prelucrarea datelor cu caracter personal ale vizitatorilor pe pagina sa de fani. În cele din urmă, Curtea a constatat că Autoritatea germană pentru protecția datelor avea puterea asupra Facebook Irlanda pentru a asigura respectarea normelor privind protecția datelor cu caracter personal pe teritoriul Germaniei.

CAUZA - ARTICOLUL 8 din Cartă- Dreptul la Protecția datelor Personale
Cauza C-210/16, *Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig Holstein*
HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)¹⁴

5 iunie 2018(*)⁽ⁱ⁾

„Trimitere preliminară – Directiva 95/46/CE – Date cu caracter personal – Protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea acestor date – Somație care vizează dezactivarea unei pagini Facebook (fan page) care permite colectarea și prelucrarea anumitor date legate de vizitatorii acestei pagini – Articolul 2 litera (d) – Operator de date cu caracter personal – Articolul 4 – Dreptul național aplicabil – Articolul 28 – Autorități naționale de supraveghere – Competențele de intervenție ale acestor autorități”

În cauza C 210/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania), prin decizia din 25 februarie 2016, primită de Curte la 14 aprilie 2016 (...)

Hotărâre

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

---

¹⁴ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=202543&doclang=RO> , [accessed 10 October 2019]

1) Articolul 2 litera (d) din Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date trebuie să fie interpretat în sensul că noțiunea „operator”, în sensul acestei dispoziții, înglobează administratorul unei pagini pentru fani găzduite pe o rețea socială.

2) Articolele 4 și 28 din Directiva 95/46 trebuie să fie interpretate în sensul că, atunci când o întreprindere stabilită în afara Uniunii Europene dispune de mai multe sedii în diferite state membre, autoritatea de supraveghere a unui stat membru este abilitată să exercite competențele pe care i le conferă articolul 28 alineatul (3) din această directivă în privința unui sediu al acestei întreprinderi situat pe teritoriul acestui stat membru, deși, potrivit repartizării misiunilor în cadrul grupului, pe de o parte, acest sediu răspunde doar de vânzarea de spații publicitare și de alte activități de marketing pe teritoriul statului membru menționat și, pe de altă parte, răspunderea exclusivă a colectării și a prelucrării datelor cu caracter personal incumbă, pentru întregul teritoriu al Uniunii Europene, unui sediu situat într-un alt stat membru.

3) Articolul 4 alineatul (1) litera (a) și articolul 28 alineatele (3) și (6) din Directiva 95/46 trebuie să fie interpretate în sensul că, atunci când autoritatea de supraveghere a unui stat membru intenționează să exercite în privința unui organism stabilit pe teritoriul acestui stat membru competențele de intervenție prevăzute la articolul 28 alineatul (3) din această directivă ca urmare a unor atingeri aduse normelor referitoare la protecția datelor cu caracter personal, săvârșite de un terț operator al acestor date care are sediul în alt stat membru, această autoritate de supraveghere este competentă să aprecieze, în mod autonom în raport cu autoritatea de supraveghere a acestui din urmă stat membru, legalitatea unei astfel de prelucrări de date și își poate exercita competențele de intervenție în privința organismului stabilit pe teritoriul său fără a solicita în prealabil autorității de supraveghere a celuilalt stat membru să intervină.

În *Jehovan Todistajat- C-25/17*, Curtea a fost solicitată să ofere clarificări ale domeniului de aplicare material al legii privind protecția datelor - și anume activitatea de colectare și de prelucrare a datelor cu caracter personal de către membrii unei comunități religioase în cadrul predicării din casă în casă și dacă comunitatea religioasă poate fi calificată drept operator numai în cazul în care adoptă alte măsuri specifice, precum orientări sau instrucțiuni scrise, prin intermediul cărora gestionează colectarea de date, sau este suficient să se poată considera că aceasta este efectiv în măsură să gestioneze activitatea membrilor săi. Cazul a vizat date culese de comunitatea religioasă a Martorilor lui Iehova în contextul

predicării din ușa în ușa. Curtea a considerat că o astfel de predicare nu este reglementată de excepția „activității domestice”. De asemenea, a decis că conceptul de „sistem de înregistrare” acoperă seturi de date cu caracter personal, precum cele colectate de Martorii lui Iehova. Astfel, activitatea în cauză trebuie să respecte legislația UE privind protecția datelor. În cele din urmă, Curtea a favorizat o interpretare largă a definițiilor „operator” și „operator comun”, întrucât scopul legislației privind protecția datelor este de a asigura un nivel ridicat de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale oamenilor. Ea a concluzionat că o comunitate religioasă reprezintă așadar un controlor al prelucrării datelor cu caracter personal efectuate de aceasta din urmă în contextul predicării din ușa în ușa.

CAUZA – ARTICOLUL 8 din Cartă- Dreptul la Protecția datelor Personale

Cauza C-25/17, *Jehovan todistaajat – uskonnollinen yhdyksunta*

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)¹⁵

10 iulie 2018(*)

„Trimitere preliminară – Protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal – Directiva 95/46/CE – Domeniul de aplicare al directivei menționate – Articolul 3 – Colectare de date cu caracter personal de către membrii unei comunități religioase în cadrul activității lor de predicare din casă în casă – Articolul 2 litera (c) – Noțiunea «sistem de evidență a datelor cu caracter personal» – Articolul 2 litera (d) – Noțiunea «operator» – Articolul 10 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene”

Hotărâre

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

1) Articolul 3 alineatul (2) din Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, citit în lumina articolului 10 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, trebuie interpretat în sensul că colectarea de date cu caracter personal efectuată de membrii unei comunități religioase în cadrul unei activități de predicare din casă în casă și prelucrarea ulterioară a acestor date nu constituie nici prelucrare de date cu caracter personal efectuată în scopul exercitării unor activități prevăzute la articolul 3 alineatul (2) prima liniuță din această

¹⁵<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=F558DF0ED0485EF84BB6F197B9B85BB1?text=&docid=203822&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3010010>, [accessed 10 October 2019]

directivă, nici prelucrare de date cu caracter personal efectuată de persoane fizice în scopul exercitării unei activități exclusiv personale sau domestice, în sensul articolului 3 alineatul (2) a doua liniuță din directiva menționată.

2) Articolul 2 litera (c) din Directiva 95/46 trebuie interpretat în sensul că noțiunea „sistem de evidență”, prevăzută de această dispoziție, acoperă o serie de date cu caracter personal colectate în cadrul unei activități de predicare din casă în casă, care include numele și adresele, precum și alte informații referitoare la persoanele abordate, din moment ce aceste date sunt structurate potrivit unor criterii determinate care permit în practică recuperarea lor cu ușurință în scopul unei utilizări ulterioare. Pentru ca o astfel de serie de date să intre în sfera acestei noțiuni, nu este necesar ca ea să cuprindă fișe, liste specifice sau alte sisteme de căutare.

3) Articolul 2 litera (d) din Directiva 95/46, citit în lumina articolului 10 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale, trebuie interpretat în sensul că permite ca o comunitate religioasă să fie considerată operator, împreună cu membrii săi predicatori, în ceea ce privește prelucrarea unor date cu caracter personal efectuată de aceștia din urmă în cadrul unei activități de predicare din casă în casă organizate, coordonate și încurajate de această comunitate, fără să fie necesar ca respectiva comunitate să aibă acces la date și fără să fie necesar să se fi stabilit că ea a dat membrilor săi orientări scrise sau instrucțiuni referitoare la o astfel de prelucrare.

DREPTUL DE AZIL

În lumina noilor mișcări migratorii de pe scena internațională, în septembrie 2018, Comisia a prezentat o modificare a propunerii de regulament de instituire a Agenției pentru azil a Uniunii Europene¹⁶ și a adoptat o nouă propunere privind Garda europeană de frontieră și de coastă care vizează îmbunătățirea gestionării frontierelor la nivelul UE și să se asigure că toate statele membre care se confruntă cu provocări migratorii beneficiază de sprijin adecvat.

La 19 iunie 2018, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a pronunțat hotărârea sa în cazul Gnandi¹⁷. Consiliul de stat belgian a întrebat dacă este posibilă emiterea unei decizii de returnare, în sensul Directivei privind returnarea¹⁸, înainte de remediarea procedurilor legale împotriva respingerii unei decizii de azil și finalizarea procedurii de azil. CJUE a reiterat că Directiva privind returnarea trebuie să fie pusă în aplicare într-un mod care să respecte drepturile fundamentale și principiile legale, în special cele înscrise în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Protecția **dreptului de azil** (articolul 18 din Cartă), precum și respectarea **principiului nereturnării** (articolul 19 din Cartă), reprezintă un domeniu de interes major pentru UE, mai ales în condițiile actuale ale adâncirii crizei migrației.

Articolul 18 al Cartei UE exprimă dreptul de azil și prevede că:

„Dreptul de azil este garantat cu respectarea normelor prevăzute de Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 și de Protocolul din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților și în conformitate cu Tratatul privind Uniunea Europeană și cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene“.

Articolul 19- Protecția în caz de strămutare, expulzare sau extrădare prevede că

(1) *Expulzările colective sunt interzise.*

(2) *Nimeni nu poate fi strămutat, expulzat sau extrădat către un stat unde există un risc serios de a fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante.*

---

¹⁶ http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2016-0068_RO.html , [accessed 3rd October 2019]

¹⁷ Cauza C-181/16 Gnandi, 19 iunie 2018

¹⁸ *Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, OJ L 348/9, 24.12.2008.*

Cadrul legal aplicabil dreptului de azil

Pe lângă Carta Drepturilor Fundamentale, la nivel european și internațional mai există și alte instrumente care protejează acest drept.

La nivel European

1. *Directiva Recast privind condițiile de calificare - Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare), JO L 337/9, 20 decembrie 2011;*

2. *Directiva Recast privind condițiile de primire - Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare), OJ L 198/96, 29 iunie 2013;*

3. *Directiva Recast privind procedurile de azil - Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, OJ L 180/160, 29 iunie 2013;*

4. *Regulamentul Dublin III - Regulamentul (UE) Nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid, OJ L 180/31, 29 iunie 2013;*

5. *Regulamentul Recast Eurodac - Regulamentul (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013), OJ L 180/1, 29 iunie 2013;*

6. *Directiva privind returnarea – Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, OJ L 348/9, 24.12.2008.*

La nivel internațional

Convenția de la Geneva 1951

Convenție privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva în 28 iulie 1951, la care România a aderat prin Legea nr. 46 din 4 iulie 1991, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 148 din 17 iulie 1991

Protocolul Convenției de la Geneva

Protocol privind statutul refugiaților, încheiat la New York în 31 ianuarie 1967, la care România a aderat prin Legea nr. 46 din 4 iulie 1991, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 148 din 17 iulie 1991

La nivel național

În România, protecția internațională a acestui drept este reglementată în România, la nivel constituțional, în Titlul II Drepturi, libertăți, îndatoriri, respectiv la art. 18 care vorbește despre cetățenii străini și apatrizi. Potrivit art. 18 *Cetățenii străini și apatrizii* alin. (2) din Constituția României, republicată, (2) *Dreptul de azil se acordă și se retrage în condițiile legii, cu respectarea tratatelor și a convențiilor internaționale la care România este parte*¹⁹. Trebuie însă precizat faptul că există și alte drepturi fundamentale de care refugiatul beneficiază în România, direct sau indirect. În acest sens, alte drepturi de care beneficiază refugiații / solicitanții de azil includ dreptul de a fi protejat dreptul la viață al refugiatului și dreptul la a nu fi supus torturii, tratamentelor inumane sau degradante, dreptul la muncă, la educație, pe teritoriul statului care oferă refugiu, drepturi procedurale (dreptul la un proces echitabil) recunoscut persoanelor supuse jurisdicției oricărui stat membru al Consiliului Europei și implicit al Uniunii Europene etc.

La nivel de legislație primară românească, protecția internațională - care include statutul de refugiat, protecția subsidiară și protecția temporară, este reglementată prin *Legea nr.122/2006 privind azilul în România*. Potrivit mențiunilor din corpul legii(actualizată), aceasta transpune mai multe directive europene.

La nivel național, legea nr. 122/2006²⁰ reglementează mai multe proceduri de acordare a protecției internaționale, respectiv²¹:

---

¹⁹ UN General Assembly, Protocol Relating to the Status of Refugees, 31 January 1967, United Nations, Treaty Series, vol. 606, p. 267, available at: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3ae4.html> [accessed 1st October 2019]

UN General Assembly, Convention Relating to the Status of Refugees, 28 July 1951, United Nations, Treaty Series, vol. 189, p. 137, available at: <https://www.refworld.org/docid/3be01b964.html> [accessed 10 October 2019]

²⁰ Legea 122/ 2006 privind azilul în România publicata in Monitorul Oficial nr. 428 din 18.05. 2006

a) procedura pentru acordarea statutului de refugiat (art. 23 și urm. și art. 34 și urm.) – forma de protecție principală, acordată pentru protecția față de acte de persecuție, cu îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege;

b) procedura pentru acordarea protecției subsidiare (art. 26 și urm. și art. 34 și urm.) – formă de protecție subsidiară statutului de refugiat, care se acordă în condițiile prevăzute de lege, în lipsa existenței unor acte de persecuție;

c) procedura pentru acordarea protecției temporare (art. 130 și urm.) – formă de protecție cu caracter excepțional menită să asigure, în cazul unui flux masiv sau al unui flux masiv iminent de persoane strămutate din țări terțe care nu se pot întoarce în țara de origine, protecție imediată și temporară unor astfel de persoane, în special dacă există și riscul ca sistemul de azil să nu poată procesa acest flux fără efecte adverse pentru funcționarea sa eficientă, în interesul persoanelor în cauză și al altor persoane care au nevoie de protecție;

d) procedura de reunificare a familiei (art. 71 și urm.) – formă de protecție instituită la cererea beneficiarului protecției internaționale în România, pentru membrii familiei sale.

Această lege a fost modificată și completată prin Legea nr. 331/2015, în vederea aducerii la zi a legislației României, în raport cu ultimul pachet legislativ adoptat la nivelul Uniunii Europene²². În ceea ce privește conformitatea legii române cu standardul impus la nivel european în ceea ce privește dreptul de azil și alte aspecte conexe, aceasta transpune: Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflus masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor, Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei, art. 2 lit. f), art. 12 alin. (3a) și (3b) și art. 19a alin. (1) și (2) din Directiva 2003/109/CE, Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate, Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale. Apreciem că această lege, astfel cum a fost

---

²¹ European University Institute, Departament of Law, Centre for Judicial Cooperation, Manualul ACTIONES cu privire la tehnicile de interacțiune judiciară în aplicarea Cartei UE –MODULE GENERALE, octombrie, 2016

²² Sistemul european comun de azil - https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum_en [accesat 10 Octombrie 2019].

modificată și completată prin legea 331/2015 respectă atât standardul impus de CDF, cât și de pachetul de Directive europene în domeniu.

Carta (CDF) vs. CEDO în contextul dreptului de azil

Articolul 18 al Cartei încorporează în mod explicit: principiile și standardele de tratament din Convenția din 1951, Protocolul la aceasta din 1967 precum și cerințele Tratatului privind Uniunea Europeană și ale TFEU (denumite în cele ce urmează „Tratatele“). Astfel, articolul 18 al Cartei UE stabilește, coroborat cu Articolul 3(1) al Regulamentului Dublin II și Articolele 13 și 18 ale Directivei privind calificarea, o obligație a statelor membre de a asigura, printre altele, faptul că un solicitant de azil:

- are acces la și se poate bucura de o examinare echitabilă a cererii sale de azil și/sau o cale de atac efectivă în statul care îl primește,
- este tratat în conformitate cu condiții de primire adecvate
- i se acordă azil sub forma statutului de refugiat sau a statutului de protecție subsidiară, atunci când condițiile sunt îndeplinite²³.

Trebuie precizat faptul că, în afară de Articolul 18 (*dreptul la azil*), mai multe prevederi ale Cartei au fost invocate, până acum, în domeniul azilului și migrației ilegale, respectiv:

- *demnitatea umană* (Articolul 1);
- *interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante* (Articolul 4);
- *dreptul la libertate și la siguranță* (Articolul 6);
- *dreptul la respectarea vieții private și de familie* (Articolul 7);
- *libertatea de gândire, de conștiință și de religie și dreptul la obiecție pe motive de conștiință* (Articolul 10);
- *principiul nereturnării* (Articolul 19(2));
- *dreptul la bună administrare* (Articolul 41);
- *dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil* (Articolul 47).

Multe dintre aceste drepturi fundamentale își găsesc un corespondent în Convenția Europeană a Drepturilor Omului (Convenția/CEDO) cu excepția dreptului la azil, a dreptului

---

²³ European University Institute, Departament of Law, Centre for Judicial Cooperation, Manualul ACTIONES cu privire la tehnicile de interacțiune judiciară în aplicarea Cartei UE –MODULE GENERALE, octombrie, 2016

la bună administrare și a dreptului la obiecție pe motive de conștiință, care sunt **specifice Cartei**.

Astfel, articolul 1 din CEDO obligă statele să „garanteze” drepturile prevăzute de aceasta „oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor”. Aceste persoane includ și străinii; în anumite cazuri specifice, conceptul de jurisdicție se poate extinde dincolo de teritoriul unui stat. Un stat semnatar al Convenției este așadar responsabil, în temeiul articolului 1, pentru toate acțiunile și omisiunile organelor sale, indiferent dacă acțiunea sau omisiunea respectivă a fost consecința unei legi naționale sau a necesității de a respecta obligațiile juridice internaționale²⁴.

CEDO conține puține dispoziții care fac trimitere în mod expres la situația străinilor sau care limitează anumite drepturi pentru rezidenții legali (de exemplu, articolele 2, 3 și 4 din Protocolul nr. 4 la CEDO și articolul 1 din Protocolul nr. 7). Totuși, problemele legate de contextul migrațional actual au generat o vastă jurisprudență a CuEDO, cu referire în mod special la sfera de aplicare a articolelor: 3 – interzicerea torturii – efectul pozitiv și cel negativ • 5 – libertatea individuală, 8 – viața privată și de familie – efectul pozitiv și cel negativ, 13 – dreptul la un recurs efectiv. Principiul subsidiarității conferă statelor responsabilitatea principală de a asigura respectarea obligațiilor care le revin conform Convenției, lăsând recursul la CuEDO ca soluție de ultimă instanță.

Trebuie subliniat faptul că articolul 47 din Cartă prevede un drept autonom la o cale de atac eficientă și stabilește principiile pentru un proces echitabil. Principiul controlului jurisdicțional prevăzut la articolul 47 impune un control din partea unui tribunal. Acesta asigură o protecție mai extinsă decât articolul 13 din Convenția europeană a drepturilor omului care garantează dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei autorități naționale care nu reprezintă, în mod necesar, o instanță²⁵.

O astfel de precizare este necesară cu atât mai mult cu cât la nivelul celui mai cunoscut și mai important instrument internațional de drepturi fundamentale, respectiv Convenția Europeană a Drepturilor Omului, dreptul la azil nu este consacrat explicit, ci putem vorbi doar despre o protecție indirectă prin ricoșeu.

---

²⁴ European University Institute, Departament of Law, Centre for Judicial Cooperation, Manualul ACTIONES cu privire la tehnicile de interacțiune judiciară în aplicarea Cartei UE –MODULE GENERALE, octombrie, 2016

²⁵ European University Institute, Departament of Law, Centre for Judicial Cooperation, Manualul ACTIONES cu privire la tehnicile de interacțiune judiciară în aplicarea Cartei UE –MODULE GENERALE, octombrie, 2016

Potrivit *Raportului anual pe anul 2018 privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE*²⁶, în două cauze privind aplicarea dreptului la o cale de atac eficientă în cazul normelor UE privind azilul și returnarea²⁷, CJUE a statuat că articolul 47 din cartă, coroborat cu articolul 18 și cu articolul 19 alineatul (2) din Cartă, impune ca un solicitant de protecție internațională să poată să își exercite drepturile în mod efectiv în fața unei instanțe judecătorești.

Interacțiunea dintre articolul 18 și Articolul 7 din Cartă – Respectarea vieții private și de familie în contextul dreptului de azil

Articolul 7 al Cartei exprimă Respectarea vieții private și de familie²⁸ și prevede că *Orice persoană are dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și a secretului comunicațiilor.*

Articolul 7 din Carta Drepturilor Fundamentale (CDF) vizează dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și a secretului comunicațiilor.

Articolul 7 din CDF corespunde articolului 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) și prin urmare, trebuie interpretat în lumina articolului 8 din Convenție și a jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului (Curtea), în conformitate cu articolul 52 alineatul (3) din CDF.

Articolul 7 din CDF este important în multiple situații din cadrul legislației privind imigrația și azilul (6). Trebuie subliniat faptul că mai multe instrumente ale *acquis*-ului în materie de imigrație și azil protejează dreptul la respectarea vieții de familie și unitatea familială. Printre acestea se regăsesc: Directiva privind reîntregirea familiei, precum și Regulamentul Dublin III, Directiva privind standardele minime, Directiva privind condițiile de primire și Directiva privind returnarea, menționate la începutul acestei secțiuni.

Într-al doilea rând, articolul 7 din CDF poate impune obligații autorităților naționale în contextul deciziilor de admitere și de expulzare atât în cazul în care persoana în cauză sau alte persoane au întemeiat o familie, cât și în chestiuni ce țin de respectarea vieții private a acestora. Totuși, există puține cazuri în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene interpretează articolul 7 din CDF în această privință. Cu toate acestea, după cum s-a menționat mai sus, articolul 7 din CDF corespunde articolului 8 din Convenție și trebuie interpretat în lumina jurisprudenței CEDO.

---

²⁶ 2018 Report on the application of the EU Charter of Fundamental Rights, Luxembourg Publication Office, pp. 48-50

²⁷ Cauzele C-175/17, X/Belastingdiens-Toeslagen și C-180/17, X și Y/Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF>, [accesat 10 Octombrie 2019].

Una din cauzele recente de aplicare a articolului 7 din Cartă este cauza **C-673/16 (Coman și alții)**.

Această cauză soluționată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene ²⁹ se bazează în principal pe un drept fundamental garantat de **Carta**, respectiv dreptul la respectarea vieții private și de familie. Prin Hotărârea **Coman și alții** (C-673/16, EU: C:2018:385), pronunțată la data de 5 iunie 2018, Marea Cameră a Curții a făcut precizări cu privire la *dreptul la respectarea vieții private și de familie astfel cum este recunoscut de Cartă precum și la dreptul de ședere derivat de care se poate prevala, în temeiul articolului 21 TFUE, un resortisant al unei țări terțe în calitatea sa de soț al unui cetățean al Uniunii, în cazul în care soții sunt de același sex.*

Trimiterea preliminară se referea la două persoane de același sex, respectiv un resortisant român și un resortisant american care s-au căsătorit la Bruxelles în anul 2010. Cei doi resortisanți au solicitat, în anul 2012, autorităților române ca resortisantul american, în calitatea sa de membru al familiei resortisantului român, să poată locui în mod legal în România pe o perioadă mai mare de trei luni, această cererea întemeindu-se pe Directiva 2004/3813, care permite soțului unui cetățean al Uniunii care și-a exercitat libertatea de circulație să se alăture soțului său în statul membru în care locuiește acesta din urmă. Autoritățile române i-au informat cu privire la faptul că resortisantul american beneficia numai de un drept de ședere pe o perioadă de trei luni, pentru motivul că nu putea fi calificat în România drept „soț” al unui cetățean al Uniunii, întrucât acest stat membru nu recunoaște căsătoria între persoanele de același sex. Cei doi soți (homosexuali) au invocat însă o excepție de neconstituționalitate pe care a înaintat-o Curții Constituționale a României.

Această instanță a întrebat Curtea de Justiție dacă resortisantul american în cauză intra în sfera noțiunii de „soț” al unui cetățean al Uniunii care și-a exercitat libertatea de circulație și dacă trebuia, în consecință, să i se acorde un drept de ședere permanentă în România. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat mai întâi că această noțiune, în sensul Directivei 2004/38, este neutră din punctul de vedere al genului și este, așadar, susceptibilă să înglobeze soțul de același sex al cetățeanului Uniunii³⁰. În continuare, Curtea a subliniat că obligația unui stat membru de a recunoaște o căsătorie între persoane de același sex încheiată într-un alt stat membru conform dreptului acestui stat, exclusiv în scopul acordării unui drept de ședere derivat unui resortisant al unui stat terț, nu aduce atingere instituției căsătoriei în acest prim

---

²⁹ Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Raport anual 2018. Activitatea Judiciară, Luxemburg, 2019, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018_annual_report_charter_en_0.pdf, [accesat 2 Octombrie 2019].

³⁰ European University Institute, Departament of Law, Centre for Judicial Cooperation, Manualul ACTIONES cu privire la tehnicile de interacțiune judiciară în aplicarea Cartei UE –MODULE GENERALE, octombrie, 2016

stat membru, care este definită de dreptul național și intră în competența statelor membre. Astfel, această obligație nu presupune prevederea de către statul membru menționat, în dreptul său național, a instituției căsătoriei între persoane de același sex, ci se limitează doar la obligația de a recunoaște asemenea căsătorii, încheiate într-un alt stat membru conform dreptului aceluși stat, exclusiv în scopul exercitării drepturilor pe care dreptul Uniunii le conferă acestor persoane. Totodată, Curtea de Justiție a precizat că obligația de recunoaștere exclusiv în scopul acordării unui drept de ședere derivat unui resortisant al unui stat terț nu aduce astfel atingere identității naționale și nici nu amenință ordinea.

CAUZA – ARTICOLUL 7 din Cartă- Respectarea vieții private și de familie

Cauza C-673/16 *Coman și alții*

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)³¹

5 iunie 2018(*)

„Trimitere preliminară – Cetățenia Uniunii – Articolul 21 TFUE – Dreptul cetățenilor Uniunii de liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre – Directiva 2004/38/CE – Articolul 3 – Beneficiari – Membri de familie ai cetățeanului Uniunii – Articolul 2 punctul 2 litera (a) – Noțiunea «soț» – Căsătorie între persoane de același sex – Articolul 7 – Drept de ședere pe o perioadă mai mare de trei luni – Drepturi fundamentale”

Hotărâre

18 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, Directiva 2004/38 urmărește să faciliteze exercitarea dreptului fundamental și individual de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre, care este conferit în mod direct cetățenilor Uniunii prin articolul 21 alineatul (1) TFUE, și că această directivă are printre altele ca obiect să consolideze acest drept (Hotărârea din 12 martie 2014, O. și B., C-456/12, EU:C:2014:135, punctul 35, Hotărârea din 18 decembrie 2014, McCarthy și alții, C-202/13, EU:C:2014:2450, punctul 31, și Hotărârea din 14 noiembrie 2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, punctul 31).

19 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2004/38, aceasta se aplică oricărui cetățean al Uniunii care se deplasează sau își are reședința într-un stat membru, altul decât cel

³¹<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203108&pageIndex=0&doclang=en&m ode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3024614>, [accesat 10 Octombrie 2019].

al cărui resortisant este, precum și membrilor familiei sale, astfel cum sunt definiți aceștia la articolul 2 punctul 2 din această directivă, care îl însoțesc sau i se alătură.

23 În această privință, Curtea a recunoscut deja în anumite cazuri că unor resortisanți ai unor state terțe, membri ai familiei unui cetățean al Uniunii, care nu puteau beneficia, în temeiul dispozițiilor Directivei 2004/38, de un drept de ședere derivat în statul membru al cărui resortisant este acest cetățean, li se putea totuși recunoaște un asemenea drept în temeiul articolului 21 alineatul (1) TFUE (Hotărârea din 14 noiembrie 2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, punctul 46).

24 În special, Curtea a statuat că, atunci când, cu ocazia unei șederi efective a cetățeanului Uniunii într-un stat membru, altul decât cel al cărui resortisant este, în temeiul și cu respectarea condițiilor prevăzute de Directiva 2004/38, a fost întemeiată sau consolidată o viață de familie în acest stat membru, efectul util al drepturilor pe care respectivul cetățean al Uniunii le are în temeiul articolului 21 alineatul (1) TFUE impune ca viața de familie a acestui cetățean în statul membru menționat să poată fi continuată la întoarcerea sa în statul membru al cărui resortisant este prin acordarea unui drept de ședere derivat membrului familiei respectiv, resortisant al unui stat terț. Astfel, în lipsa unui asemenea drept de ședere derivat, acest cetățean al Uniunii ar putea fi descurajat să părăsească statul membru al cărui resortisant este pentru a-și exercita dreptul de ședere, în temeiul articolului 21 alineatul (1) TFUE, pe teritoriul altui stat membru din cauza lipsei certitudinii că poate continua în statul membru din care este originar o viață de familie astfel întemeiată sau consolidată în statul membru gazdă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 martie 2014, O. și B., C-456/12, EU:C:2014:135, punctul 54, precum și jurisprudența citată).

.....

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

1) Într-o situație în care un cetățean al Uniunii a făcut uz de libertatea sa de circulație deplasându-se și locuind efectiv, în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE, într-un alt stat membru decât cel al cărui cetățenie o deține și a întemeiat sau a consolidat cu această ocazie o viață de familie cu un resortisant al unui stat terț, de același sex, de care este legat printr-o căsătorie legal încheiată în statul membru gazdă, articolul 21 alineatul (1) TFUE trebuie să fie interpretat în sensul că se opune ca autoritățile competente ale statului membru al cărui cetățenie o deține cetățeanul

Uniunii să refuze acordarea unui drept de ședere pe teritoriul acestui stat membru resortisantului menționat, pentru motivul că dreptul statului membru menționat nu prevede căsătoria între persoane de același sex.

2) Articolul 21 alineatul (1) TFUE trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, resortisantul unui stat terț, de același sex ca cetățeanul Uniunii, a cărui căsătorie cu acesta din urmă a fost încheiată într-un stat membru conform dreptului acestui stat, dispune de un drept de ședere pe o perioadă mai mare de trei luni pe teritoriul statului membru a cărui cetățenie o deține cetățeanul Uniunii. Acest drept de ședere derivat nu poate fi supus unor condiții mai stricte decât cele prevăzute la articolul 7 din Directiva 2004/38.

CAUZA – ARTICOLUL 18 ȘI 19 din Cartă-Principiul nereturnării

Cauza C-181/16 *Sadikou Gnandi*

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)³²

19 iunie 2018(*)

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală – Directiva 2008/115/CE – Articolul 3 punctul 2 – Noțiunea «ședere ilegală» – Articolul 6 – Adoptarea unei decizii de returnare înainte de soluționarea căii de atac împotriva respingerii cererii de protecție internațională de către autoritatea decizională – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 18, articolul 19 alineatul (2) și articolul 47 – Principiul nereturnării – Dreptul la o cale de atac efectivă – Permișiunea de a rămâne într-un stat membru”

Hotărâre

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, citită în coroborare cu Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat și în lumina principiului nereturnării și a dreptului la o cale de atac efectivă, consacrate la articolul 18, la articolul 19 alineatul (2) și la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, trebuie interpretată în sensul că nu se opune adoptării unei decizii de returnare în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2008/115, împotriva unui resortisant al unei

³²<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203108&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3022391> [accesat 11 septembrie 2019].

țări terțe care a formulat o cerere de protecție internațională, din momentul respingerii acestei cereri de către autoritatea decizională sau cumulativ cu aceasta într-un singur act administrativ și, așadar, înainte de soluționarea căii de atac jurisdicționale împotriva acestei respingeri, cu condiția în special ca statul membru în cauză să garanteze ca efectele juridice ale deciziei de returnare să fie suspendate, în ansamblu, până la soluționarea acestei căi de atac, ca solicitantul respectiv să poată beneficia, în această perioadă, de drepturile care decurg din Directiva 2003/9/CE a Consiliului din 27 ianuarie 2003 de stabilire a standardelor minime pentru primirea solicitanților de azil în statele membre și ca acesta să se poată prevala de orice schimbare a circumstanțelor intervenită după adoptarea deciziei de returnare, care ar fi de natură să aibă un impact semnificativ asupra aprecierii situației persoanei în cauză în raport cu Directiva 2008/115, în special cu articolul 5 din aceasta, aspect a cărui verificare revine instanței naționale.